

Factsheet Huishoudens

Trends en cijfers over de huishoudens

Inleiding

Mensen vormen alleen of samen met anderen een huishouden. In de samenstelling van huishoudens treden veranderingen op. Naast processen als vergrijzing en ontgroening is er ook sprake van een proces van individualisering. De gemiddelde omvang van huishoudens neemt steeds verder af. Deels is dit het gevolg van het ouder worden van de bevolking, maar ook deels doordat mensen minder vaak langdurige relaties aangaan en/of in stand houden. Aantal, type, omvang en leeftijd van de huishoudens bepaalt mede de vraag naar woningen. Zowel wat betreft het aantal woningen als wat betreft het type woningen.

Laatste wijziging: 20-06-2023

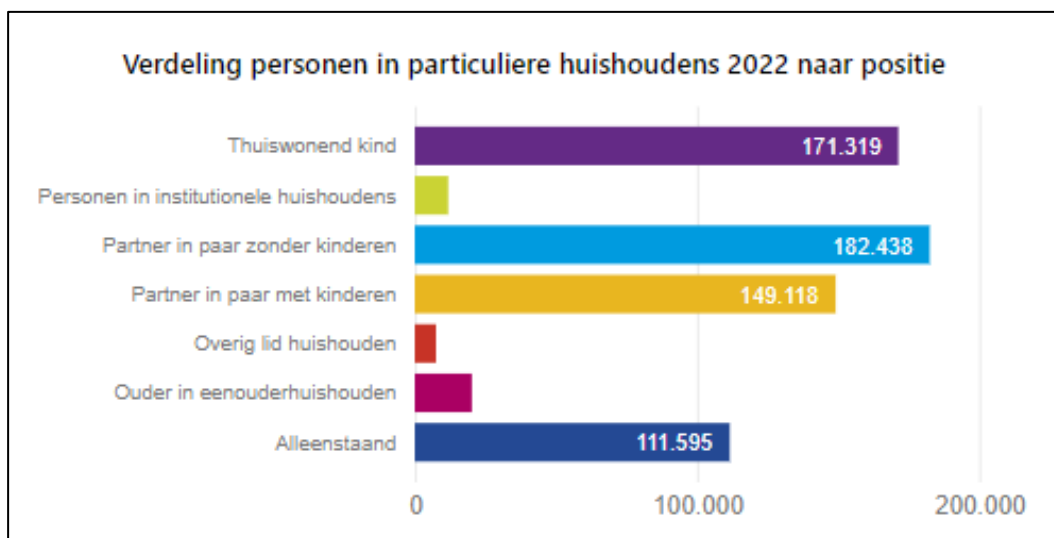
Highlights

- *Het aantal particuliere huishoudens in Fryslân is tussen 2014 en 2022 met 4,7% gegroeid (ruim 13.500 huishoudens). Deze groei is volledig toe te schrijven aan de groei van het aantal alleenstaande huishoudens.*
- *De gemiddelde huishoudensgrootte ligt in Fryslân in 2022 op 2,15 personen per huishouden. Dit is nu nog hoger dan het landelijk gemiddeld van 2,13. De vergrijzing en individualisering gaan in Fryslân echter sneller dan landelijk, waardoor de gemiddelde huishoudensgrootte binnenkort onder het landelijk gemiddelde zal liggen.*
- *Naar verwachting zal er provinciaal gezien nog tot 2037 sprake zijn van groei van het aantal huishoudens (+18.000 huishoudens). Daarna zal het aantal huishoudens afnemen.*
- *Het aantal alleenstaande huishoudens zal naar verwachting nog zeker tot 2040 groeien. In totaal zullen er nog 18.000 alleenstaanden bij komen.*

Aantal huishoudens

Begin 2022 kende Fryslân 298.709 particuliere huishoudens. Dit is 3,6% van de ruim 8 miljoen huishoudens in Nederland. Iets meer dan 34% van de Friese huishoudens woont in de 4 grootste steden (Leeuwarden, Drachten, Heerenveen en Sneek). Naast de particuliere huishoudens zijn er ook nog circa 11.800 institutionele huishoudens. Dit zijn vooral alleenstaande huishoudens in verpleeghuizen en soortgelijke intramurale instellingen. Ook de asielzoekers in asielzoekerscentra vallen hier sinds 2014 onder (indien ze staan ingeschreven in de Basis Registratie Personen (BRP)). De Friese asielzoekerscentra, noodopvanglocaties en crisisopvang hebben momenteel bij elkaar opgeteld ongeveer 3.900 opvangplekken beschikbaar. De bezetting is momenteel hoog, maar naar verwachting zal een deel van de asielzoekers zich (nog) niet ingeschreven hebben in de BRP van de betreffende gemeente. Onder de 11.800 geregistreerde inwoners in instituties zijn naar schatting zo'n 2.500 asielzoekers.

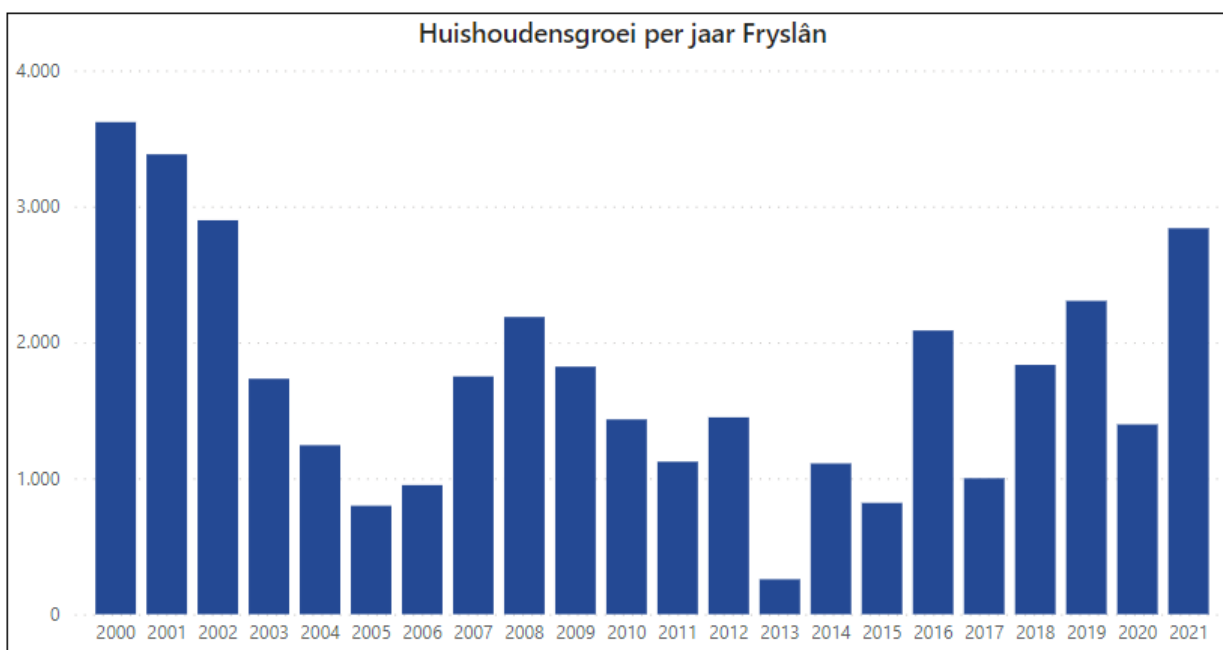
Van de Friese particuliere huishoudens is 34,9% alleenstaand (absoluut gaat het om 111.595 huishoudens), 31% is samenwonend zonder inwonende kinderen (91.219 huishoudens) en 25,3% is samenwonend met inwonende kinderen (74.559 huishoudens). In figuur 1 is dit weergegeven naar aantal personen per type huishouden.

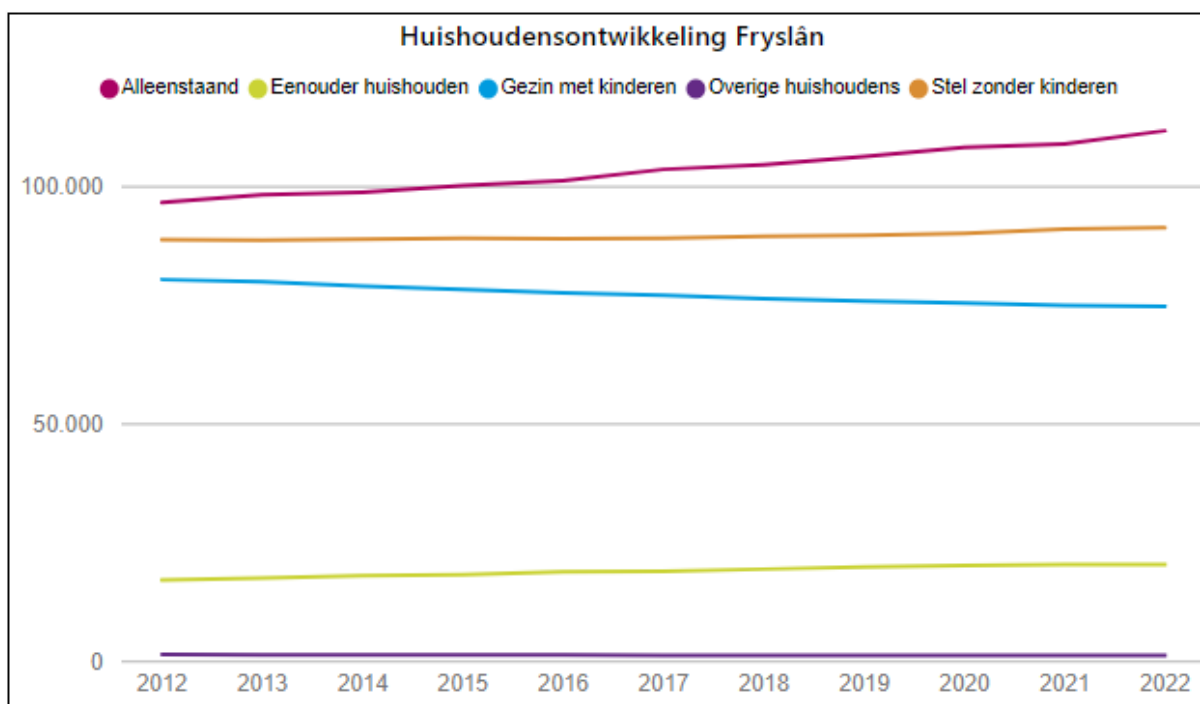
Figuur 1: Verdeling personen naar type huishouden. Bron: CBS.

Ontwikkeling huishoudens

Tussen 2014 en 2022 is het aantal particuliere huishoudens gegroeid met ruim 13.400 huishoudens (een groei van 4,7%) tot 298.709 huishoudens. Deze groei was hoofdzakelijk toe te schrijven aan de groei van het aantal alleenstaanden. Deze groep groeide van 98,5 duizend naar bijna 111,5 duizend (een groei van 13%). Het aantal gezinnen met kinderen is juist afgenomen. In figuur 2 is de groei van het aantal huishoudens sinds 2000 te zien. De relatief lage groei in 2013 had met een administratieve omzetting te maken van particuliere huishoudens naar institutionele huishoudens. Vanaf 2014 worden de asielmigranten in asielzoekerscentra tot de institutionele huishoudens gerekend. Daarvoor werden ze als particuliere huishoudens gezien (veelal alleenstaand).

Figuur 2: Ontwikkeling particuliere huishoudens per jaar Fryslân. Bron: CBS.

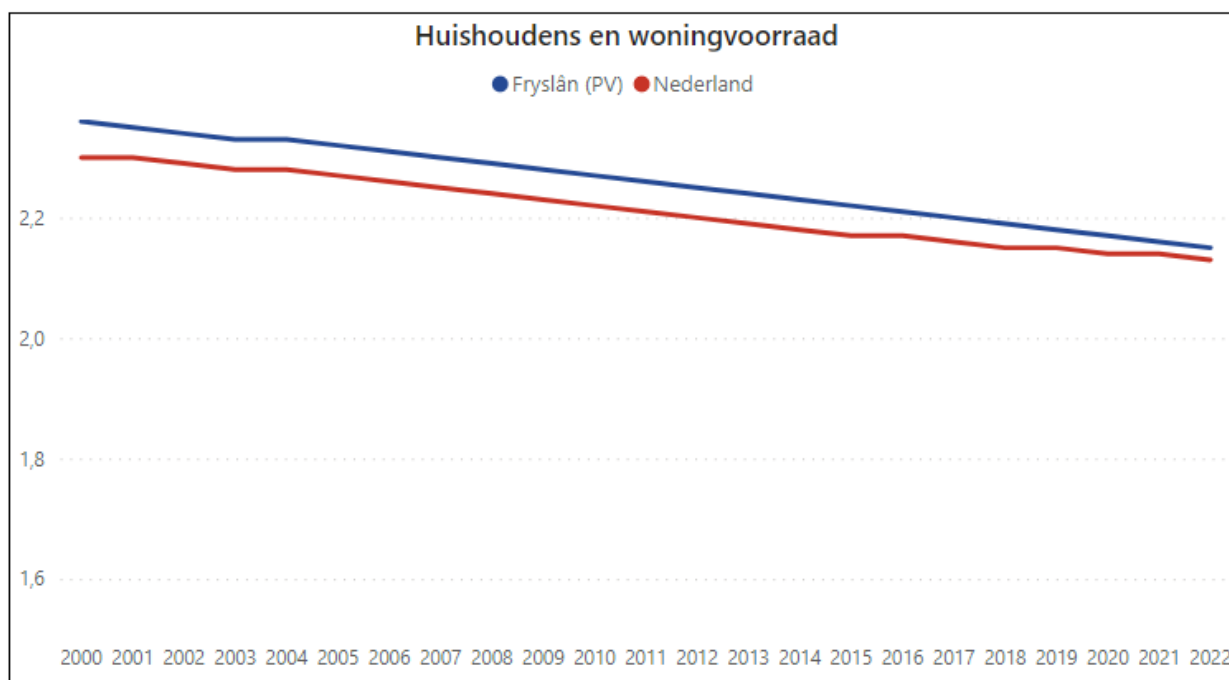
Figuur 3: Huishoudensontwikkeling naar type particulier huishouden. Bron: CBS.

Individualisering en vergrijzing

In het beeld van de huishoudens zien we twee ontwikkelingen terug. In algemene zin is er een tendens van individualisering. Jongeren kiezen vaker en langer dan voorheen voor de vrijheid die het 'single' zijn met zich meebrengt. Ook relaties zijn minder stabiel dan vroeger. Dit zorgt voor een toename van het aantal alleenstaande huishoudens en het aantal eenouder huishoudens. De tweede ontwikkeling is de vergrijzing. De Friese bevolking wordt gemiddeld steeds ouder. Dit verklaart de afname van het aantal gezinnen met (inwonende) kinderen, de toename in het aantal

samenwonende stellen zonder kinderen (de zogenaamde empty-nesters waarbij de kinderen al op zichzelf wonen) en de toename van het aantal alleenstaande ouderen.

Het gemiddeld aantal personen per huishouden lag in 2022 in Fryslân op 2,15; iets boven het landelijk gemiddelde van 2,13. Tien jaar geleden lag dit in Fryslân nog op 2,25. Binnen Fryslân verschilt de gemiddelde huishoudensgrootte. In Noordoost is het gemiddelde het hoogst met 2,30, in Leeuwarden en op de Waddeneilanden is het regionaal gezien het laagst met respectievelijk 1,92 en 1,85. Juist vanwege deze individualisering en gezinsverdunding zal het aantal huishoudens in Fryslân voorlopig nog niet gaan afnemen. Wel is de verwachting dat de gemiddelde huishoudensgrootte in Fryslân weldra onder het landelijk gemiddelde komt te liggen. De vergrijzing en individualisering gaat in Fryslân sneller dan landelijk.

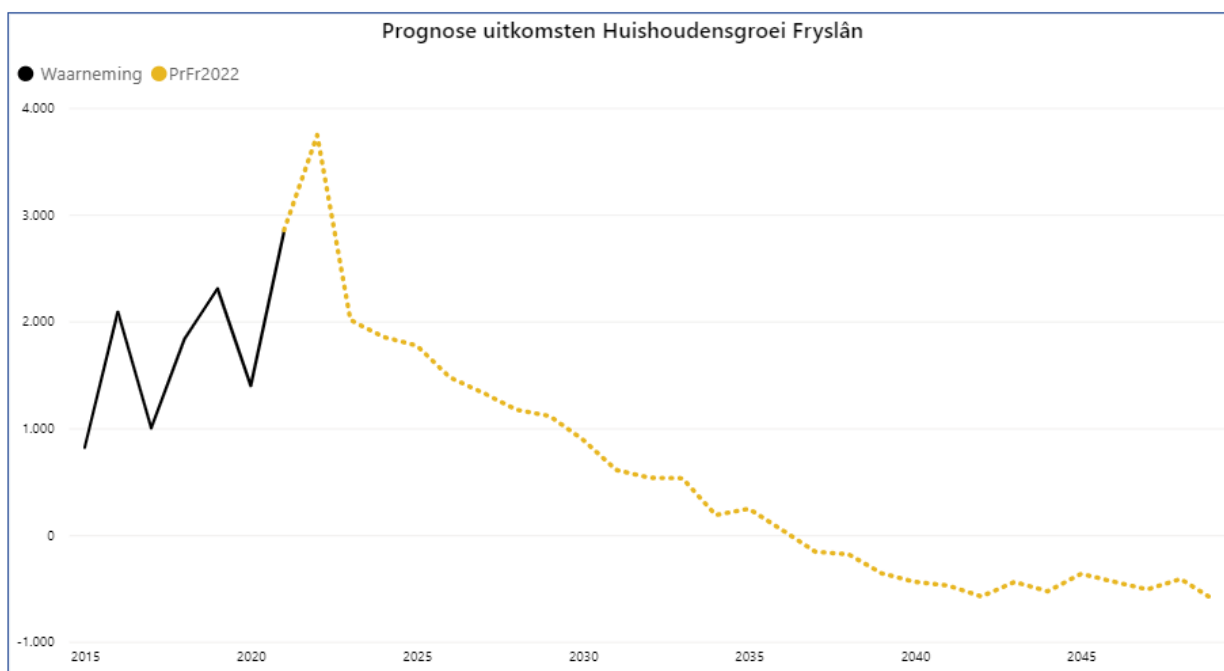

Figuur 4: Gemiddelde huishoudensgrootte Fryslân en Nederland. Bron: CBS.

Huishoudensprognose

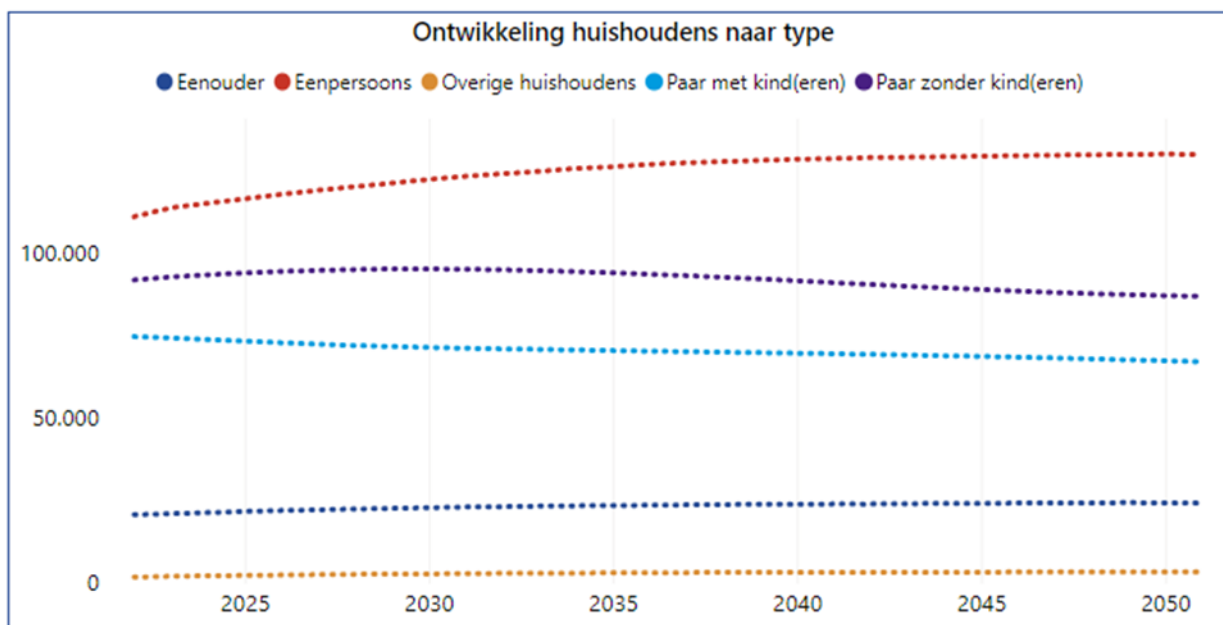
Het aantal huishoudens blijft volgens de nieuwste provinciale prognose van 2022 naar verwachting nog groeien tot circa 316.200 huishoudens in 2037. Vanaf dan wordt er provinciaal gezien geen huishoudensgroei meer verwacht. Regionaal en lokaal verschilt deze ontwikkeling aanzienlijk. In Noordoost en op de Waddeneilanden ligt het omslagpunt van structurele groei naar structurele krimp van het aantal huishoudens al rond 2030. Op de Waddeneilanden is sowieso weinig groei mogelijk vanwege de ruimtelijke beperkingen. In de periode 2022 tot en met 2030¹ komen er in heel Fryslân naar verwachting nog zo'n 15.340 huishoudens bij (+5,1%). In 2050 zal het aantal huishoudens weer afgenomen zijn tot ongeveer 310 duizend huishoudens. In figuur 5 is de verwachte huishoudensgroei per jaarschijf weergegeven.

¹ We brengen deze periode in beeld omdat deze samenhangt met de periode waarover de Woondeals zijn afgesloten.

Figuur 5: Huishoudensontwikkeling Fryslân per jaar schijf. Bron: Prognose Bevolking en Huishoudens Fryslân 2022. Provincie Fryslân.

De prognose van de huishoudens uitgesplitst naar huishoudentypen laat zien dat er met name groei van het aantal 1-persoons huishoudens wordt verwacht. Het aantal alleenstaanden zal toenemen van circa 108 duizend in 2022 tot 128.000 huishoudens in 2040. De toename van het aantal alleenstaanden binnen de al bestaande bevolking is daarmee groter dan de huishoudensgroei die maximaal nog te verwachten is (+18.000 tussen 2022 en 2037). Het betreft daarbij voor een groot deel oudere alleenstaanden. Het aantal samenwonende huishoudens zonder (inwonende) kinderen blijft tot 2030 nog redelijk stabiel, maar zal daarna tot 2050 met 10% afnemen. Het aantal gezinnen met kinderen zal tot 2030 met zo'n 4% afnemen en daarna stabiliseert deze groep zich in omvang. Het aantal onzelfstandig wonende huishoudens van 75 jaar en ouder (de tehuisbevolking) loopt als gevolg van de vergrijzing op van 4.800 nu tot circa 8.000 in 2040 en 9.500 in 2050. Dit betreft hoofdzakelijk mensen met een zwaardere zorgvraag in intramurale woonvormen. Lichtere vormen van zorg zal door de mensen zelf geregeld moeten worden binnen hun eigen woning en woonomgeving (extramuraal).

Figuur 6: Prognose ontwikkeling huishoudens naar type Fryslân. Bron: Prognose Bevolking en Huishoudens Fryslân 2022. Provincie Fryslân.

De verwachte groei van het aantal particuliere huishoudens is mede afhankelijk van de verwachte voortzetting van de gezinsverdunning en individualisering, maar ook van de mate waarin de beoogde extramuralisering² in de praktijk tot stand komt. Het regeringsbeleid is er op gericht dat oudere mensen zolang mogelijk in hun eigen huis blijven wonen en daar via thuiszorg in hun zorgbehoefte moeten voorzien. Dat vraagt om aanpassingen in de woning, nieuwe geclusterde woonzorg woningen, maar ook om beschikbaarheid van voorzieningen en thuiszorg. Als niet aan deze voorwaarden voldaan kan worden en het proces van extramuralisering in de praktijk minder sterk doorzet dan beoogd, betekent dit dat de groei van het aantal *particuliere* huishoudens lager uit zal vallen en er dus op eerder moment al sprake kan zijn van een afname van het aantal huishoudens. Het aantal institutionele huishoudens zal in dat geval juist iets meer toe nemen.

Bronnen en meer informatie

- *Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)*
- *Prognose Bevolking en Huishoudens 2022-2050. Provincie Fryslân.*
- [Factsheet Bevolking, Provincie Fryslân](#)
- [Factsheet Prognose Bevolking en Huishoudens 2022, Provincie Fryslân](#)
- [Dashboard Prognose Bevolking en Huishoudens, Provincie Fryslân](#)

² *Extramuralisering = het streven om buiten de muren van een intramurale instelling (waar iemand opgenomen wordt) gelijkwaardige zorg te bieden, bijvoorbeeld in de eigen woning (thuiszorg). Steeds vaker willen ouderen, die behoefte hebben aan (intensieve) verzorging of verpleging zelfstandig blijven wonen.*